

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 12, No. 2, 2017, pp. 445 - 462

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

แนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ The Academic Administration Guidelines for the Provincial Secondary Schools in Samutprakarn

นางสาวรัชมัย ภัทรมานิต *

Patcharamai Nimlaor

ผศ.ดร.นันทรัตน์ เจริญกุล **

Asst. Prof. Nuntarat Chalernkul, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนสมุทรปราการ และโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 16 คน ครูตัวแทนจากแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ 80 คน รวม 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI Modified และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น 6 อันดับและแนวทางการบริหารงานวิชาการของแต่ละด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แนวทางคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 2) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน แนวทางคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนในการสำรวจความต้องการทางด้านวิชาการของคนในชุมชนใกล้เคียงโรงเรียนอย่างน้อย 3 ชุมชน 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทางคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูนำผลงานวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา แนวทางคือ ผู้บริหารควรดำเนินการสำรวจ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านการแนะแนวการศึกษา แนวทางคือ ผู้บริหารควรประสานความร่วมมือกับครูภายในโรงเรียนทุกคน 6) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา แนวทางคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนการประสานความร่วมมือกันของคนในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: p.thouchamai@gmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Nuntarat.C@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

This research was a descriptive research. The purposes were to study the current and desired conditions of academic administration of provincial secondary schools in Samutprakan, and also to propose the guidelines for academic administration of provincial secondary schools in Samutprakan. The sample population used in this study were Samutprakan and Streesamutprakan Schools. Informants Included two school directors, two deputy directors in charge of academic affairs, 16 heads of subject and 80 teacher representatives from each group of subject, totally 100 respondents. This research tool was a five rating-scaled questionnaire, and semi-structured questions. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, PNI modified and content analysis.

The results showed that the first three priorities for each aspect of academic administration and guidelines were as follows: 1) Learning center development, in which the administrators should promote and develop resources that can improve learning quality, both inside and outside the school, 2) Promoting academic knowledge to the academic community, the administrators should encourage and support the work of exploring the needs of people in the academic community around the school for at least three communities, 3) Research conducting to improve the quality of education, the administrators should encourage teachers to use the research results to improve teaching, learning and the quality of students, at least once per academic year, 4) Developing instuction media, innovation and academic technology, the administrators should continuously conduct surveys, monitor and evaluate the use of media and technology, 5) The guideline for education, the administrators should cooperate with all teachers in school, 6) Promoting and supporting academic work for individuals, families, organizations, agencies and other institutions, the administrators should promote and support the cooperation among the people in the community to learn and share the resource together.

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนประจำจังหวัด / งานวิชาการ / แนวทางการบริหารงานวิชาการ

KEYWORDS: THE ACADEMIC ADMINISTRATION OF THE PROVINCIAL SCHOOL / ACADEMIC AFFAIRS / ACADEMIC ADMINISTRATION GUIDELINES

บทนำ

ระบบการบริหารการศึกษาของไทย เป็นระบบที่พัฒนาการควบคู่กับการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน มีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาประเทศ(ภารดี อนันต์นาวิ, 2551) การศึกษาจึงเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญของการสร้าง และสะสมพลังของชาติ ชาติใดจะมี “ทุนทางสังคม” แข็งแกร่ง มีคุณภาพและปริมาณดีมาน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นกับคุณภาพของระบบการศึกษา(ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2542) เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการให้และรับความรู้ประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การพัฒนาความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิต และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม แต่ในปัจจุบันสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง

ตลอดเวลา วิทยาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ๆได้เปิดโอกาส และเพิ่มช่องทางการเรียนรู้แก่บุคคลในการรับรู้มากขึ้น การจัดการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย(ปรัชญา เวสารัชช์, 2545) ดังนั้นการจัดการศึกษาของประเทศไทยจำเป็นต้องอาศัยระบบการศึกษาที่มีความเหมาะสมซึ่งครอบคลุมจุดมุ่งหมาย มีแนวทางการจัดการศึกษา และการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยระบบการบริหารการศึกษา เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ และความต้องการของท้องถิ่น(ภารดี อนันต์นาวิ, 2551)

ปัจจุบันหลังจากการปฏิรูประยะแรก และระยะที่สองผ่านไป การศึกษาของไทยก็ยังไม่สามารถให้การศึกษามีคุณภาพ ซึ่งได้จากข้อเท็จจริงที่ว่า การศึกษาไทยมีการลงทุนสูงทั้งงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษา แต่คุณภาพของผู้เรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนผลกลับไปยังความด้อยคุณภาพ และประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศ จึงเกิดวิกฤติกับผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนมีความทุกข์เนื่องจากเนื้อหาที่สอนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน ต้องจำใจเรียน สิ่งไกลตัว ต้องสร้างจินตนาการด้วยความยากลำบาก และต้องท่องจำตลอดเวลา ขาดการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการเรียนมาใช้ในชีวิตประจำวัน ผลที่เกิดขึ้นคือ มีเจตคติทางลบต่อการเรียน (รุ่ง แก้วแดง, 2543) จากความไม่สอดคล้องนี้ก่อให้เกิดปัญหาซึ่งมีหลักฐานเป็นรูปธรรม ได้จากผลการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ปี 2015 ผลการประเมินของประเทศไทย แนวโน้มจากการประเมิน PISA 2009 ถึง PISA 2015 พบว่า ผลการประเมินทั้ง 3 ด้านมีแนวโน้มลดลง แม้ว่าช่วง PISA 2009 ถึง PISA 2012 ผลการประเมินด้านวิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์มีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ใน PISA 2015 ทั้งสามด้านกลับมีคะแนนลดลงจาก PISA 2012 โดยการอ่านเป็นด้านที่มีคะแนนลดลงมากที่สุด(ลดลง 32 คะแนน) รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์ (ลดลง 23 คะแนน) ซึ่งทั้งสองด้านลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านคณิตศาสตร์ (ลดลง 11 คะแนน) แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสะท้อนให้เห็นว่า ไทยต้องเร่งปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพของการแข่งขัน และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (สรุปผลการวิจัย PISA 2015, 2558) และจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-Net) ปี 2555 การสอบเพื่อวัดประเมินความรู้รวบยอด ของผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยทั้งประเทศใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ยกเว้นวิชาภาษาไทย และวิชาสุขศึกษาพลศึกษา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน), 2557) และจากข้อมูลของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติด้านการศึกษาในภาพรวมระดับประเทศ ปีการศึกษา 2556 ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 ผลปรากฏว่าคะแนนในรายวิชาหลักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่า ร้อยละ 50 ได้แก่ วิชาภาษาไทย ร้อยละ 49.26 วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 20.48 วิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 25.35 วิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 30.48 และวิชาสังคมศึกษา ร้อยละ 33.02 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ,2556) เป็นเครื่องยืนยันว่าการศึกษาของไทยยังไม่สามารถให้การศึกษามีคุณภาพ

งานวิชาการ จึงเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่จะต้องบริหารให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์(อ้างถึงใน รุจิร ภู่อาระและจันทราณี สงวนนาม, 2545) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจัดเรียงลำดับ ความสำคัญของการจัดการบริหารสถานศึกษา อันดับ 1 คือ การบริหารงานวิชาการ เหตุนี้การบริหารงานวิชาการ จึงเป็นงานหลักที่เป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพและมาตรฐานของ การศึกษาที่ต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเป็นพันธกิจการบริหารงาน ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนควรรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียน คือการให้ความรู้แก่ผู้เรียนในด้านวิชาการ ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของ สถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เพราะเหตุนี้การบริหารงานวิชาการจะต้องจัดระบบการ บริหารงานที่รัดกุม และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ(จารุณี แก้วเอี่ยม, 2557) แต่ในสภาพปฏิบัติจริงนั้น พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการไม่มากนัก อาจเป็นเพราะขาดความรู้ความเข้าใจในการ ดำเนินงาน ซึ่งทำให้ผู้บริหารไม่สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงได้ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารการศึกษาจึง จำเป็นต้องเรียนรู้หลักการ และแนวทางในการบริหารงานวิชาการ เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ กำหนดไว้(สมาน อัสวภูมิ, 2551)

จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย มีประชากรเป็นอันดับ 2 ของภาคกลาง รองจากกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ด้วยเหตุที่เป็นจังหวัดที่รองรับการขยายตัวจากกรุงเทพมหานคร อีกทั้งมีการ เจริญเติบโตในด้านการผลิตภาคอุตสาหกรรม ทำให้จังหวัดสมุทรปราการมีประชากรที่ย้ายถิ่นมาอาศัยอยู่ในพื้นที่ เป็นจำนวนมาก แต่ในข้อเท็จจริงพบว่า ยังมีคนจนและผู้ยากไร้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนจำนวนมาก รายได้ ส่วนใหญ่กระจุกตัวในภาคอุตสาหกรรมและการขนส่ง ไม่กระจายออกไปสู่ผู้คนส่วนใหญ่ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงด้านการศึกษา(สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2557) ด้วยเหตุผล ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรปราการที่จะต้องมุ่งเน้นการดำเนินนโยบาย ตามแนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน พัฒนาระบบ การศึกษา เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อผู้เรียนมีความรู้สูงขึ้นก็จะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้เรียน และตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้เรียนในจังหวัดสมุทรปราการ

โรงเรียนประจำจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วยโรงเรียนโรงเรียนสมุทรปราการ และโรงเรียนสตรี สมุทรปราการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ที่ได้รับการรับรองว่าเป็นโรงเรียน มาตรฐานสากล (world class standard schools) บนฐานเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษา รอบที่ 3 ปี 2554 อยู่ในระดับ ดี และดีมาก ที่สำคัญทั้งสองเป็นโรงเรียนที่ติดอันดับ 1 ใน 10 ของโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูงในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางปฏิบัติการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการด้วยภายใต้วิกฤติที่ เกิดขึ้น โรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการอย่างไร ที่ทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน

สามารถนำพาโรงเรียนให้บรรลุวิสัยทัศน์ตามที่ตั้งไว้ ประกอบกับหากมีการศึกษาแนวทางปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้กับสถานศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษาที่สนใจนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมตามบริบทสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาของตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 6 ได้แก่ โรงเรียนสมุทรปราการ และโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการจำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอนโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling) เพื่อให้ได้ครูที่เป็นตัวแทนจากแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 5 คน จำนวน 80 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check List) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ เป็นแบบมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการของโรงเรียนสมุทรปราการและโรงเรียนสตรีสมุทรปราการโรงเรียนละ 1 คน รวม 2 คน เพื่อหาแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากภาควิทยานิพนธ์ การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังโรงเรียนสมุทรปราการ และโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 100 ฉบับ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ และเป็นผู้รับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองซึ่งเก็บรวมมาได้ทั้งหมดครบทั้ง 100 ฉบับ

4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าความต้องการจำเป็น PNI_{Modified} และนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1

2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 และนำค่าเฉลี่ย (Mean) ที่ได้มาเข้าสู่การหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI_{Modified} แล้วมาจัดลำดับความสำคัญของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง

การกำหนดการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการใน 12 ด้าน ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนาวาสี, 2550 : 90)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง สภาพการปฏิบัติจริง/สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ระดับ**มากที่สุด**

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติจริง/สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ระดับ**มาก**

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติจริง/สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ระดับ**ปานกลาง**

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติจริง/สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ระดับ**น้อย**

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติจริง/สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ระดับ**น้อยที่สุด**

3) นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้ช่วยกลุ่มงานบริหารวิชาการ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการจับประเด็นเพื่อแบ่ง และจัดเนื้อหาการสัมภาษณ์เป็นหมวดหมู่ตามความถี่ของข้อมูลในแต่ละประเด็น แล้วนำเสนอข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหานี้ ในแต่ละรายการข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดไว้ และสรุปเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี มีประสบการณ์ทางวิชาชีพ 5 – 10 ปี มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มการบริหารวิชาการ และครูที่สังกัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ

ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด($\bar{x} = 4.24$) คือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด($\bar{x} = 4.58$) คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด($\bar{x} = 3.78$) คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด($\bar{x} = 4.33$) คือ ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม พบว่า ด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.16$) ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน, ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา, ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา, ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด($PNI_{Modified} = 0.06$) คือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก และอันดับที่ 3 มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากัน 4 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกข้อ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด($\bar{x} = 3.85$) คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการใช้แหล่งการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ในสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด($\bar{x} = 4.47$) คือ โรงเรียนมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดทั้งสภาพปัจจุบัน($\bar{x} = 3.71$)และสภาพที่พึงประสงค์($\bar{x} = 4.34$)นั้นตรงกัน คือ โรงเรียนจัดทำเอกสาร เพื่อเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้แก่ครู บุคลากร ครอบครัว และหน่วยงานอื่นในบริเวณใกล้เคียงที่จัดการศึกษา

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด($PNI_{Modified} = 0.18$) คือ โรงเรียนมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด($PNI_{Modified} = 0.13$) คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการใช้แหล่งการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนสูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกข้อ อีกทั้งเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในสภาพปัจจุบัน($\bar{X} = 3.84$)และสภาพที่พึงประสงค์($\bar{X} = 4.35$) นั้นตรงกัน คือ โรงเรียนส่งเสริมคนในชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยปัจจุบันต่ำที่สุด($\bar{X} = 3.76$) คือ โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจความต้องการ การสนับสนุนงานวิชาการของชุมชนใกล้โรงเรียน แต่ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด($\bar{X} = 4.32$) คือ โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจความต้องการ การสนับสนุนงานวิชาการของชุมชนใกล้โรงเรียน และโรงเรียนสนับสนุนกิจกรรมเสริมความรู้ สร้างความคิด เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและท้องถิ่น

จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด($PNI_{Modified} = 0.15$) คือ โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจความต้องการ การสนับสนุนงานวิชาการของชุมชนใกล้โรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด($PNI_{Modified} = 0.13$) คือ โรงเรียนสนับสนุนกิจกรรมเสริมความรู้ สร้างความคิด เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและท้องถิ่น และโรงเรียนส่งเสริมคนในชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

2.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกข้อ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด($\bar{X} = 4.26$) คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ/หรือพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา แต่ในสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด($\bar{X} = 4.61$) คือ โรงเรียนสนับสนุนครูและสร้างความตระหนัก

ในการศึกษา วิเคราะห์ งานวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดทั้งสภาพปัจจุบัน($\bar{X} = 3.76$)และสภาพที่พึงประสงค์($\bar{X} = 4.46$) นั้นตรงกัน คือ โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายในการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากับโรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด($PNI_{Modified} = 0.19$) คือ โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายในการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากับโรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ ส่วนข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด($PNI_{Modified} = 0.07$) คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ/หรือพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกข้อ เมื่อพิจารณารายข้อทั้งนี้ยังพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดทั้งในสภาพปัจจุบัน($\bar{X} = 4.13$)และสภาพที่พึงประสงค์($\bar{X} = 4.59$)นั้นตรงกัน คือ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.85$) คือ โรงเรียนกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด($\bar{X} = 4.41$) คือ โรงเรียนมีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศภายในโรงเรียน

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็น สูงที่สุด($PNI_{Modified} = 0.17$) คือ โรงเรียนกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด($PNI_{Modified} = 0.09$) คือ โรงเรียนมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ รับผิดชอบด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศภายในโรงเรียน

2.5 ด้านการแนะแนวการศึกษา

ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม ด้านการแนะแนวการศึกษาอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ ด้านการแนะแนวการศึกษา สูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกข้อ อีกทั้งเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดทั้งในสภาพปัจจุบัน($\bar{X} = 4.15$) และสภาพที่พึงประสงค์($\bar{X} = 4.55$) นั้นตรงกัน คือ โรงเรียนมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพ ภายในโรงเรียน โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือโรงเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ปัจจุบันต่ำที่สุด($\bar{X} = 3.95$) คือ โรงเรียนมีการติดตาม ประเมินผลระบบ และกระบวนการแนะแนวภายในโรงเรียน

อย่างต่อเนื่อง แต่ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด($\bar{X} = 4.45$) คือ โรงเรียนประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่ การศึกษา

จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า ด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด($PNI_{Modified} = 0.15$) ได้แก่ โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือของฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาและครูทุกคน ในการแนะแนว เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด($PNI_{Modified} = 0.10$) คือ โรงเรียนมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในโรงเรียน โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือโรงเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

2.6 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา

ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาสูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกข้อ อีกทั้งเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในสภาพปัจจุบัน($\bar{X} = 4.09$) และสภาพที่พึงประสงค์($\bar{X} = 4.53$) นั้นตรงกัน คือ โรงเรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อ ครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพื่อสร้างความพร้อม และความเข้าใจตรงกันเรื่องสิทธิในการจัดการศึกษา นอกจากนั้นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดอีกข้อ($\bar{X} = 4.53$) คือ โรงเรียนส่งเสริมให้มีการสร้างความร่วมมือกับ ครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพื่อจัดการเรียนรู้ร่วมกันและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยปัจจุบันต่ำที่สุด($\bar{X} = 3.87$) คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด($\bar{X} = 4.40$) คือ โรงเรียนมีการจัดโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตามความเหมาะสม

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด($PNI_{Modified} = 0.15$) คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด($PNI_{Modified} = 0.11$) คือ โรงเรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อ ครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพื่อสร้างความพร้อมและความเข้าใจตรงกันเรื่องสิทธิในการจัด

การศึกษา และโรงเรียนมีการจัดโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตามความเหมาะสม

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัยนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ผู้บริหารควรส่งเสริม และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยปฏิบัติดังนี้

- 1) ควรวางนโยบาย และกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการสำรวจและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
- 2) ควรจัดการประชุมครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาและสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 3) ควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการสำรวจแหล่งเรียนรู้เจาะจงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนตามความเหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละรายวิชา จากนั้นให้แต่ละกลุ่มสาระเขียนแผนปฏิบัติการส่งให้ฝ่ายบริหารพิจารณา
- 4) ควรมีการแต่งตั้งกรรมการ เพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาและการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
- 5) ควรมีการจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลแหล่งเรียนรู้จากการดำเนินการพัฒนาและสำรวจแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครู บุคลากร ครอบครัว และหน่วยงานอื่นในบริเวณใกล้เคียงที่จัดการศึกษานำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

3.2 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของคนในชุมชน เพื่อเสริมสร้างความรู้ พัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นใกล้โรงเรียน โดยปฏิบัติดังนี้

- 1) ควรวางนโยบายเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อการส่งเสริมคนในชุมชน และท้องถิ่นเข้ามาเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน
- 2) ควรจัดให้มีการสำรวจโดยการออกแบบสำรวจความต้องการทางด้านวิชาการของคนในชุมชนใกล้โรงเรียนอย่างน้อย 3 ชุมชน และสำรวจฐานข้อมูลของผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสำรวจคนในชุมชนรอบๆโรงเรียนว่าประกอบอาชีพใดบ้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในการกำหนดนโยบายการจัดโครงการในการสนับสนุนกิจกรรมเสริมความรู้ สร้างความคิด เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และท้องถิ่น ที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนที่จะพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตควบคู่ไปกับความต้องการของคนในชุมชน

3) ควรจัดการประชุมครูเพื่อกำหนดหัวข้อและรายละเอียดในกิจกรรมต่างๆตามความเหมาะสมที่โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ

4) ควรประชาสัมพันธ์เพื่อกระจายข่าวไปสู่คนในชุมชนบริเวณใกล้โรงเรียน ผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุชุมชน เว็บไซต์โรงเรียน และเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางนักเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจะจัดขึ้น และมีความต้องการให้คนในชุมชน ผู้ปกครอง มาเข้าร่วมและนำผลงานของท่านมานำเสนอในโครงการ/กิจกรรมนี้อีกด้วย

3.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลงานวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยปฏิบัติดังนี้

1) ควรกำหนดการทำวิจัยเป็นนโยบาย และเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างน้อย ครูทุกคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียน ปีการศึกษาละ 1 เรื่อง

2) ควรกำหนดปฏิทินปฏิบัติการและปฏิทินโรงเรียน เพื่อเป็นการวางกำหนดการการปฏิบัติงานของครูในการทำวิจัยอย่างเป็นขั้นตอนตามระยะเวลาที่กำหนด

3) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการหรือหัวหน้างานวิจัยเพื่อกำกับ ติดตาม กระตุ้นการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

4) ควรมีการให้รางวัลแก่ครูที่มีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงานวิจัย

5) ควรประสานความร่วมมือกับโรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ ในการเผยแพร่ผลงานวิจัยของครูเพื่อนำผลงานวิจัยมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3.4 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

ผู้บริหารควรดำเนินการสำรวจ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยปฏิบัติดังนี้

1) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือจัดให้มีศูนย์สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศประจำโรงเรียน

2) ควรมีการสำรวจความต้องการในการใช้สื่อของครูในแต่ละภาคการศึกษาผ่านทางกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากความคุ้มค่าและความเหมาะสม

3) ควรสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการผลิตสื่อและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจในบทเรียน และนำไปปฏิบัติได้จริง

4) ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของครูในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านการแนะแนวการศึกษา

ผู้บริหารควรประสานความร่วมมือกับครูภายในโรงเรียน ในการแนะแนวเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยปฏิบัติดังนี้

1) ควรมีการจัดประชุมครูฝ่ายแนะแนวเพื่อการดำเนินการประสานความร่วมมือกันของฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษา และครูทุกคนในโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติการดำเนินงานในการประสานความร่วมมือกันระหว่างครูอย่างเป็นระบบ

2) ควรจัดการประชุมครูเพื่อชี้แจงปัญหา หรือผลกระทบต่างๆที่เกิดขึ้นในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน เพื่อร่วมกันนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น

3) ควรสนับสนุนให้ครูแนะแนวเข้ารับการอบรมในโครงการต่างๆที่จัดขึ้นในสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานจัดหางานของจังหวัด และการได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อนำมาพัฒนาและเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการทำงาน

3.6 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่ ครอบครัว ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยปฏิบัติดังนี้

1) ควรจัดให้มีการประชุมเชิญตัวแทนคนในชุมชน เพื่อประสานข้อตกลงในการจัดโครงการประสานความร่วมมือกันของคนในชุมชนในการจัดให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และการใช้ทรัพยากรร่วมกันที่จะสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน และโรงเรียนสามารถดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด

2) ควรเผยแพร่ข้อมูลโดยการสอดแทรกความรู้ทางวิชาการโดยใช้โอกาสในช่วงเวลาที่โรงเรียนจัดกิจกรรมอื่นๆ โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในเรื่องการเลี้ยงดู และการอบรมสั่งสอนบุตร การดูแลและพัฒนาสุขภาพจิตของครอบครัว การพัฒนาความรักความผูกพันในครอบครัว และสิทธิต่างๆของผู้เรียนที่จะได้รับทางการศึกษา

อภิปรายผล

แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ

เมื่อพิจารณาผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน โดยผู้บริหารควรดำเนินการออกนโยบายและกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนในการสำรวจและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่เป็นขั้นตอนในการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ และผู้กำกับติดตามผลการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน รวมไปถึงควรมีการจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลแหล่งเรียนรู้จากการดำเนินการพัฒนาและสำรวจแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครู บุคลากร ครอบครั้ว และหน่วยงานอื่นในบริเวณใกล้เคียงที่จัดการศึกษานำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่กล่าวว่าบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรมีขั้นตอนในการปฏิบัติคือ 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง 2) จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่ง

เรียนรู้ 3) จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนโดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ได้แก่ ผู้บริหารครู ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของคนในชุมชน โดยการสำรวจความต้องการทางด้านวิชาการของคนในชุมชน ใกล้โรงเรียนอย่างน้อย 3 ชุมชน และสำรวจฐานข้อมูลของผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสำรวจอาชีพคนในชุมชนรอบๆ โรงเรียนก่อนการดำเนินกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ พัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นใกล้ โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการ ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมกับสภาพปัญหา และความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารครู ส่งเสริมให้ครูนำผลงานวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โดยการวางแผนนโยบายเพื่อการทำวิจัยของครูอย่างเป็นขั้นตอนตามระยะเวลาที่กำหนด และสนับสนุนให้มีการ เผยแพร่ผลงานวิจัยของครูเพื่อนำผลงานวิจัยมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของครูและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553) ที่กล่าวว่า การวิจัยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การนำเอาการวิจัยเข้าไปช่วยจะทำให้ การจัดการเรียนการสอนของครูสามารถนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรได้

แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารครูดำเนินการสำรวจ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความคุ้มค่าและความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนและ ควรสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการผลิตสื่อและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับความรู้ ความเข้าใจในบทเรียน และนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 127) ที่กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาว่า ผู้บริหารต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ การจัดการเรียนรู้ของอาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายเหมาะสม และ เพียงพอให้ครูอาจารย์ได้เลือกพัฒนาและใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล อีกทั้งควรจัดหาและพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษาให้เพียงพอ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนวการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารครูประสานความร่วมมือ กับครูภายในโรงเรียนทุกคน ในการแนะแนวเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน สอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 153) กล่าวไว้ ในเรื่องแนวปฏิบัติการแนะแนวในสถานศึกษา ควรจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและ วิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ในการดำเนินการแนะแนวการศึกษาต้อง ได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน และติดตามประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนว

การศึกษาในสถานศึกษา อีกทั้งควรมีการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนการประสานความร่วมมือกันของคนในชุมชนเพื่อการจัดให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญของงานด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกุล ยอดสวัสดิ์ (2548) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรมีการสำรวจภูมิปัญญาของท้องถิ่น สำหรับจัดการศึกษามีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้กับหน่วยงาน และสถาบันภายนอกมาแลกเปลี่ยนความรู้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรหรือชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียนและชุมชนให้มีความก้าวหน้าร่วมกันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถือเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน จัดทำเอกสารและประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ต่างๆ อีกทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกด้าน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงเป็นอันดับที่หนึ่ง คือ โรงเรียนมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

2. ผู้บริหารควรส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการให้แก่ชุมชน เลือกระดมภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆตามความต้องการของชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสภาพปัญหา รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงเป็นอันดับที่หนึ่ง คือ โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจความต้องการและสนับสนุนงานวิชาการของชุมชน

3. ผู้บริหารควรส่งเสริมการทำวิจัยของครู เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 เรื่อง และให้รางวัลแก่ครูที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานวิจัย อีกทั้งสนับสนุนการประสานความร่วมมือในรูปแบบของเครือข่ายการวิจัยกับโรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ ในการเผยแพร่ผลงานวิจัยของครูเพื่อ

นำผลงานวิจัยมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัยพบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายในการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากับโรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ

4. ผู้บริหารควรดำเนินการสำรวจ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความคุ้มค่าและความเหมาะสม และสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการผลิตสื่อและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจในบทเรียน และนำไปปฏิบัติได้จริง

ผลการวิจัยพบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้บริหารใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สืบเนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

2. ควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหาและความพึงพอใจของชุมชนใกล้เคียงโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

สืบเนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ในด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ข้อรายการที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจความต้องการและสนับสนุนงานวิชาการของชุมชน

3. ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายงานวิจัยเพื่อการบริหารและพัฒนาผลงานวิจัยของครูในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

สืบเนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อรายการที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายในการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากับโรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ

4. ควรมีการศึกษากระบวนการบริหารการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อดำเนินการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการสร้างและการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

สืบเนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ข้อรายการที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *สถิติบับย่อ ปีการศึกษา 2556*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสศ ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *โครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน (พ.ศ.2557 - 2560) “สะท้อนปัญหาและทางออกตอบโจทย์การปฏิรูปการศึกษาไทย”* กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี่.
- จารุณี แก้วเย็น. (2557). *เทคนิคการบริหารวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์ และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2542). *รายงานการวิจัยระบบบริหารจัดการเพื่อการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน 12 ปีที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ.แห่งชาติ พ.ศ. 2542*. [เอกสารอัดสำเนา]. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). *ชุดฝึกอบรม : ประมวลสาระบทที่ 1 หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พิกุล ยอดสวัสดิ์. (2548). *การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: มนตรี.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- รุจิร ภูสาระ, และจันทราณี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- รุ่งชัชดาพร เวทชาติ. (2550). *การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (น. 127-153). สงขลา: เทมการพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *ทฤษฎีการทดสอบแนวใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). *การบริหารการศึกษสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, องค์กรมทพ. (2557). *ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557*. สืบค้น 5 มิถุนายน 2558, จาก file:///C:/Users/User/Downloads/Basic_Stat_BY_Grade_2557_M6.pdf
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (2557). *โครงการจัดทำศูนย์พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ(Eco Town Center)*. สืบค้น 5 มิถุนายน 2558, จาก http://ecocenter.diw.go.th/files/ecotowncenter/%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%B3%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87/_2_01_.doc

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *สรุปผลการประเมิน PISA 2015. สืบค้น 12 เมษายน 2560*, จาก <https://drive.google.com/file/d/0BwqFSkq5b7zScUJJOOV9ldUNfTk/view>

โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. (2553). *การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.